

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordauca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-5 emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasensteiner és Voglerner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyilttér sora 20 kr.

Budapest febr. 1.

A költségvetési általános vita tegnap formszerűleg is befejeztetett. Hely után, ki a szélsőbal nevében benyújtott határozati javaslatát indokolta, a pénzügyi bizottság előadójá szolott majd másfél óráig szakavatottan, érdekesen.

Beszédének legsikerültebb részét azon passusa kepezte, melyben a zárszámadások eredményei tekintetében a Ghyecy által kimutatott különbségeket magyarázta meg. Ghyecy ugyanis, mint olvasóink még bizonyára emlékezni fognak, egyszerűen kimutatta azon eltéréseket, melyek a korábbi évek zárszámadásainak eredményét illetőleg a pénzügyminiszter, a pénzügyi bizottság s a számszék számításai közt léteznek. Senki sem tette fel Ghyecy-ről, hogy igen nagyon jól ne tudta volna honnan származnak ezen eltérések. A dolog még laikus előtt is első pillanatra kell, hogy önmagát megmagyarázza, ne hogy oly beavatott analysáló tehetség nem lett volna képes ezen eltérések természetes okát kitalálni; s hogy Ghyecy tudatában is volt e körülménynek, mutatja az, hogy egyszerűen constatálta az eltéréseket s a legerősebb argumentum, mit azokból levont, az volt, hogy az ily eltéréseket feltüntető számadásokat nem lehet egy ülészak alatt behatólag átvizsgálni, mint azt Lónyainak a ház által elfogadott határozati javaslata kívánja. De ezen eltérések constatálása elég volt arra, hogy azon nyargalóddék az ellenzéki szónokok Ghyecy után következett egész sora; elég volt, hogy maga Tisza Kálmán is kapva kapjon az alkalmon, hogy a zárszámadások eddigi összes adatait minden alappéldülieknek nyilváníthassa.

Első pillanatra fel fog tűnni mindenki előtt, hogy Ghyecy ezen az általa constatált eltérésekből legközvetlenebbül s majd önkénytelenül levonható következtetést nem használta fel beszédében, hogy egy szóval sem említette meg azt, hogy ezen eltérések lerontják a vita folyamában a kormány s többség által felhozott adatok hitelét. S magyarázata e sajtáságos körülménynek nem is található másban, minthogy Ghyecy tudta ezen eltérések természetes okát, s hogy ezen eltéréseket csak annak bizonyítására kívánta oda állítani, hogy ily részletesebb elemzést igénylő, s gyakori átszámításokat szükségessé tevő adatok rövid idő alatt nem vizsgálhatók meg behatóan. Volt azonban annyi számítás, annyi tervszerűség, hogy úgy mondjuk párttaktika Ghyecyben is, hogy ezen eltérések okát egy szóval sem érintette, dacára annak, hogy erősen meg volt győződve, hogy utána egy egész serege a szónokoknak, maga Tisza is, felfogja használni ezen eltérő adatokat annak bebizonyítására, mit Ghyecy saját pénzügyi reputációjának érdekében egy szóval is óvakodott érinteni, hogy t. i. mind az, mit kormány, pénzügyi bizottság és számvevőszék a zárszámadásokból a ház elé terjesztett, hitelt nem érdemlő üres phrazis.

Sz éll kimutatta, hogy ezen eltérések nagyon természetes okból veszik eredetüket. A pénzügyi bizottság ugyanis két ízben változtatta meg az eddig követett számadások rendszerét s a költségvetések összeállításának módját. Nagyon természetes tehát, hogy a korábbi költségvetések alapján készült zárszámadások rendszere időközben megváltoztatván, kétféle alapon egybeállított számtételek állottak elő, melyek a végeredményben természetesen differáltak. A rendes és rendkívüli költségve-

tés tételeinek időközben történt fölcserélése, illetőleg áttétele folytán az ezek alapján készült zárszámadások egész rendszere különbözött az előbbiekétől, melyek a költségvetésnek más rendszerű felosztása alapján készültek, s így ha valaki ezen számtételek közt összehasonlításokat kívánt tenni, szükségképp át kellett számítani egyik rendszer eredményeit a másikéhoz képest, a miből az eredményre nézve, nem nagy bölcsesség kell belátni, hogy differenciák elkerülhetlenül merülnek fel; melyeket azonban csak némi tájékozottság mellett könnyen lehet átszámítani.

Egygyel több adatot nyújt e körülmény arra nézve, hogy ellenzékünk egyes szónokai mily nagy tájékozottsággal, hogy ne mondjuk könnyelműséggel képesek egyes nem értett, fel nem fogott adatokból következtetéseket vonni le, mint a jelen esetben tette Tisza Kálmán is, Ghyecy adataiból oly következtetéseket vonván le, melyektől Ghyecy ugyancsak óvakodott.

Ez különben utóvégre is felfogás, tájékozottság dolga; mi örülünk azon, hogy a költségvetési vita általában keserűség nélkül folyt le, s hogy ellenzékünk végre megért annyira, hogy sine ira et studio képes tárgyalni az ország közjóléte érdekében oly dolgokat is, melyeket korábban a leglelkismeretlenebb izgatásra, ha maga nem is használt fel, de utat és módot nyújtott azok felhasználására.

Kétszeresen örülünk e ténynek a költségvetési vita után, mert igazolta a vita megkezdése előtt kimondott abbéli meggyőződésünket, hogy a helyzet komolysága, ha van pártjainkban lélekerő, hazafiuság és jóakarát, közelebb fogja őket hozni egymáshoz az által, hogy leengedi siklani az eszmecserét a közjogi viszály teréről, melyre nélkül eddig pénzügyi tekintetben sem jutottunk volna.

Buda-Pest, jan. 31.

—r. A képviselőház mai ülésében Horn a legutóbb megszavazott kölcsön eredménye iránt interpellálta a pénzügyminisztert. Szükségtelen mondanunk, hogy a minster választást nagy érdekeltéssel várja az egész ház. Az kétségtelen, hogy kudarozott vallottunk; nem akarjuk kutatni ez uttal részletesen mi volt ennek oka. A minster felelete alkalmából elfogjuk mondani tüzetesen részünkről is, minek tulajdonítjuk a kölcsön megbukását. Most csak egyet emelünk ki. A Londonban kiadott prospectura fel volt jegyezve az, hogy a kölcsön egyidejűleg Bécsben és Brüsszelben is ki fog tétetni aláírásra; magunk is láttunk egy ily prospectust; s az angol nép, mely Magyarországra vonatkozólag a bécsi lapokból olvasott hírek irányában nem volt képes tájékozni magát, bevárta, mily eredménye lesz az aláírásnak Brüsszelben, Bécsben. Nem is szükség mondanunk, mennyire meg volt lepelve, midőn arról értesült, hogy a prospectus ellenére Brüsszelben és Bécsben a kölcsön aláírása nem is boosáttatott. Hogy ily hibák; ily önkénytelen, vagy önkényes tévutra vezetési szándék mellett a kölcsönnek meg kellett buknia Londonban, azt talán nem szükséges magyaráznunk.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felterjesztése a Kolozsvárt állítandó fiókbank ügyében.

Nagyméltóságú miniszter ur! Az önálló magyar jegybank szükségessége ma már nemcsak általánosan érzett közóhajlás tárgya lévén, de a m. kormány és törvényhozás által minden eszközzel elérendő célul tűzött ki, örömmel értesültünk a felől, hogy a pénzügyminiszter ur ön nmlga éppen most fáradozik e cél elérésén.

Nem kételkedvén abban, hogy a m. kormány buzgó törekvésének és bölcsességének sikerülni fog e kérdést hazánk nemzetgazdasági viszonyainak érdekében sikerrel oldani meg, bátrak vagyunk Nmlgd előtt azon óhajtsáknak adni kifejezést, hogy a m. kormány a bank fiókintézetének felállításánál vegye méltányos figyelembe e kamara kerületet is, és mondja ki, hogy Kolozsvár a fiókintézetek szervezésénél ne legyen mellőzve.

Ez óhajtsá indokolosául a következőket hiszszük felhozhatni.

Minden áru és ezek között a pénz is, azon arányban drágul a hány kéz közvetíti azzal a kereskedést, s a pesti piac is, a mely az ottani fiókbank dotatiójának elégtelensége mellett a bécsi piacra van utalva, már tetemesen drágább pénzt használ, mint a minővel a bécsi piac rendelkezik. Mennyivel rosszabb azon vidéki piacok helyzete, a melyek szükségleteiket Pestről kell, hogy beszeressék, könnyű belátni. E helyzet még akkor is csak némileg fog javulni, ha az ország fővárossa székhelyévé válik egy oly központi jegybanknak, a melynek kötelessége lesz a forgalom szükségletére kellő tekintettel lenni, mert a pesti intézetek sem fogják minden haszon nélkül közvetíteni a hitelt, a melyet a vidékek nyújtanak.

A kereskedés és ipar, sőt még inkább a földmívelés csak akkor fejlődhet egészséges alapon, ha nemcsak kellő mennyiségű forgalmi tőkével, de lehetőleg olcsó kamattal bíró hitellel rendelkezhetik. — A hol a kamattal annyira fel van osigázva, mint ma hazánkban, lehetetlen az ipar és kereskedelem felvirágzására számítani.

A míg a pesti sőt bécsi piac is 10—12% kal adja a pénzt s a míg a börzespekulációk minden forgalmi eszközt abszorbeálnak, addig a tőke e könnyen szereshető nyereség s nem a szakértelmet, munkát, kitartást és számítás igénylő s mégis csekélyebb nyereséggel kecsegtető industriális vállalatok felé fordul, s ha fordulna is, becsületessé alapon nyugvó iparvállalat nem használhatja.

Az önálló magyar jegybanktól a közönség mindenekelőtt a most érzett bajok orvoslását várva, és pedig a forgalmat közvetítő jegyek szaporítása és a kamattal méltányos szabályozása által, hogy e jótékony hatás a haza minden részére kiható lehessen, kell hogy a keletkező intézet a forgalmi központokon fiókokkal birjon, a melyek az illető vidéket mind a saját piacuk, mind a pesti piac hitelintézeteinek egyedűrsága ellen védelmezze s a kamattal lehetőleg szabályozza.

Részünkről ily központnak tartjuk az erdélyi részek fővárossát, e kamara székhelyét, Kolozsvárt. E város az erdélyi nemzeti kultúra zászlóvivője, a főnemesség és a földbirtokosság gyűlpontja a 100-at meghaladó nyílt kereskedéssel 1500 iparossal 11 gyári vállalattal; a keleti vasut egyik főállomása és gépgyára itt van; a terményidus Mezőség előtt és a Szamos völgy torkában feküdvén — jelentékeny termény és marha vásáraival, négy országos vásárnak ad néhány millióra menő forgalmat, — keletben 4 hitelintézet és egy országos biztosítási társulat működik, s az első a mult 1871 évi kimutatások szerint 3 1/2 millió tőkével 13 1/2 millió forgalmat eszközöltek, a míg az utóbbi az erdélyi biztosítások legnagyobb részével dícselkedhetik.

Ezek kivül azt is fölemlíthetnünk hiszszük, hogy akkora területen, mint Erdély, egy jól szervezett jegybanknak legalább három fiókkal kell birnia, most csak két van N.-Szébenben Brassóban, a melyek összesen 1 millió forint dotatióval csak az ország déli részére bírnak hatni, míg az általunk képviselt országrész azt maig nélkülözni kénytelen. Ha tehát a szervezésnél a területek aránya s a forgalmi központok lesznek irányadók, biztoson hiszszük, hogy Erdélynek még egy ily intézet lesz száma s ennek székhelye bármily szempontból tekintve, nem lehet más, mint Kolozsvár.

Azon reményben, hogy jelen alázatos előterjesztésünket Nagyméltóságod eléggé indokoltan tekinteni s az abban kifejezett óhajtsá teljesülését lehetőleg előmozdítani kegyeskedik, s azon hitben, hogy a bankfiókok számának és helyének előleges megállításánál e kereskedelmi kamara területére méltányos tekintet lesz, nem kívánunk ez alkalommal a kért fiók dotatiójának nagysága s

más ide vágó, de későbbi tárgyalásokra tartozó körülményekre kiterjeszkedni, most csak arra bátorokdánk Nagyméltóságodat alázatos tisztelettel felkérni, kegyeskedjék előterjesztésünknek az illető helyen s alkalommal kellő érvényt szerezni s e kamara területét e tekintetben is hálára kötelezni.

A Nagyméltóságú miniszter urnak. stb.

Legujabb táviratok.

Zágráb, febr. 1. Legfelsőbb parancs folytán a Rauch becsületértési perébeni ügyiratok a kabinet irodából a képviselőház asztalára fognak áttétetni.

Páris, febr. 1. Az internacionalenak több mint 120 tagja már elfogadott. — „Pays” megczófolja a Napoleon család kebelében támadt egyenetlenségről szóló hírt.

Cseh-Leipa, febr. 1. A „Narodny Listy” elleni perben Arbes szerkesztő és Erben kiadó, miután az esküdtek által 11 szóval 1 ellen vétkeknek nyilvánítottak, a köznyugalom háborítása miatt, 3 havi fogságra és 600 frt biztosítévesztésre ítéltettek.

Prága, febr. 1. Négy század gyalogság és egy lovas szakasz Zizkowitzra vonult be; a beszeda elnökehez, ki a Zizka-hegyre ki akarta tűzni a zászlót, az őrnagy szállásoltatott el.

Lemberg, febr. 1. Goluchowski helytartó Bécsbe utazott.

Bécs, febr. 1. A lengyelek klubja tegnapi ülésében elhatározá, hogy a választási reform kérdésében követendő magatartás iránt addig nem határozand, míg az előterjesztmény be nem terjesztetik.

Pest, jan 31. 1873. *)

(G.) Az általános budgetvita végén vagyunk. Kerkapoly nagy beszéde teljesen befejezte a mondanókat, s Tisza Kálmánnak tegnap nem maradt fenn egyéb, mint az aprólékos ezáfolat egyes szónokok, különösen Lónyay beszédével szemben.

Talán szükségtelen is mondanunk, hogy Kerkapoly beszéde mély, megrendítő hatást gyakorolt az egész házra.

A baloldali erveinek megrázó hatalmával s a jobb és b.-dalra egyaránt látszott szunyadni parl. tehetőségének imposans felrobbanásánál fogva. Szunyadni szándékosan használtuk e szót Kerkapoly beszédének jellemzésére; a ki egyszer hallotta Kerkapolyt, igazoltnak fogja találni e kifejezést.

Az egész ház bámult; Ghyecy és Tisza görnyedni látszóttak a czikázó villámként jelentkező érvek sulya alatt. A jobboldal csodálkozva nézett fel a miniszterre, ki ily nagyok talán még nem látszott egész parlamentarisi pályája alatt.

S e hatást nem gyengíté beszédének azon passusa sem, mely a bankalkudozásokról szóltott, s mely emlékébe hozta mindenkinek amiaz erkölcsi vereséget, melyet az ország pénzügyminisztere által anyagi érdekeinek legvitálisabb részében szenvedett.

Nem mondjuk, hogy kárpótolta a házat e vereséggért, az elkövetett hibákért ama pénzügyi program, melyet Kerkapoly a jövőre nézve oly nagy szakismerettel kifejtett.

Korántsem. Átokként fognak a bankügyi alkudozások terén elkövetett hibák nehezdedni Magyarország kereskedelmi és ipari érdekeire még hosszú időn át; s az ország meg fog emlékezni még soká, hogy volt egy pénzügyminiszter, ki mint Tisza tegnap helyesen megjegyzé, a szentírás szavait követve, midőn reautótték egyik arczára, oda tartotta a másikat, a helyett, hogy ha már megütni hagyta az egyiket, nem viszonzta azt ugy, hogy egy századig megérezte volna az ütést, a kit az ért. Ki tudja vajjon egyáltalában lehetséges lesz-e az egyszer elvesztett posztót visszaszerezni, még oly kedvező helyzetben is, minő a jelenlegi, midőn egy egész nemzet áll a pénzügyminiszter háta mögött.

Nem, mindezt nem parázálhatta a Kerkapoly által tegnap előterjesztett pénzügyi program.

*)Elkésve kaptuk. Szerk.

De megnyugtató; megvugtatta az egész országot az irán, hogy az ijesztő nagyszababan élénk állott a d. ficell, a pénzügyi politika terén eddig követett rend zertelenséget, az állam pénzügyi szamba venni nem látszó tapogatózó politikával szemben van végre a kormánynek egy élet-erős, nem fellengző eszmék után kapkodó, hanem a gyakorlati élet és szükség mindennapi követelményeinek számbavételével készült program, mely hogy eddig nem volt meg nagy kárara vált Magyarország hitelének a külföld előtt.

Kerkapoly beszéde volt az első, határozott, részletes program-terv, mely a kormány padjairól a kiegye és megkötése óta nyilvánult. És ennek őszintén szívünkben örvendünk, mert azt hisszük, hogy ezzel elérkezett a komoly munka, a számító politika, s a pákülönbség nélküli közremunkálás kora Magyarország jövő boldogságának előidézésében.

Az a miniszter, ki elvesztette az országot, elvesztette pártjának bizalmát a bankkérdésben, viszszeresztette azt azon pillanaton, midőn egy meszezható, államférfi nagy tehet-egéről tanuskodó programot állított fel a kormány jövő tevékenységére nézve s egy fényes, de nem kevésbé gyakorlati célt tűzött ki, mely után törekedni, melyet elérni akarni Magyarország minden hű fiának leg-szentebb s legelső kötelességét és óhaját kell, hogy képezze.

Az a miniszter, kinek kezéből kieső félben volt a tárcza s ki azt nemcsak a saját pártjában nyilvánuló lehangoltság és az egész országban ellene nyilvánult bizalmatlanság, de saját, az egy idő óta tömegesen reá nehezelt csapások folytán lankadni látszó tettereje s talán önbizalmatlansága folytán is szívesen felcserelelt volna a magánélet kisszerű nyuzalmával, nem szabad, hogy távozzék a helyről, melyen egy fényes jövő képét rajzolta le a nemzet előtt; nem szabad, hogy megválják azon állásától, melyen a mint e fényes programot előadta, annak valósítása becsületbeli kötelességévé vált.

Eltakarjuk sebeinket, melyeket a közel mult idők tanúsága hozott; elfojtjuk fájdalunkat megaláztatásunk felett, melyet egy idegen pénzhatalommal szemben valánk kénytelenek eltűrni, s elfogadjuk, de követeljük is a miniszteről ama fényes s a nemzetet és kormányt egyiránt felmagasztaló elégrételt, melyet Magyarország jövő boldogsága érdekében a Kerkapoly által kifejtett pénzügyi program valósítása adni hivatva van.

Lónyay Menyhért gróf beszéde.

(Folytatás.)

Ghyozó t. képviselő urnak tegnapi beszédében véghetlen nagy sorozatával találkoztunk a számoknak, melyeket nagy szakavatottsággal és diszkrét szorgalommal állított össze. Azonban engedje meg a t. képviselő ur, hogy további beszédemben hivatkozzam saját szavaira, midőn azt

TÁRCZA.

Dembinski tábornok emlékiratai.

Az erők összpontosítása a döntő ütközetre.

Február 23 és 24-ik közti éjen a postakocsival Tisza-Füredre utaztam a harcigátok és a hidő megtekintése végett, s egyszersmind magamnak meggyőződést szerzendő, hogy vajjon a főteleml-raktár, melynek létesítéséről már in'ezkedtem volt, s melyről Kossuth azt írja, hogy teljes, -kellően elvan-e látva s a netaláni veszélyek ellen biztosítva van-e.

24-én délelőtt megérkezvén úgy találám, hogy a hidő a hidhoz igen közel fekszik; de látva, hogy ettől jobbra megfelelő sáncok vannak felhánva — megnyugodtam.

A polgári biztos Repezky, ki Szekulics alezredesnek itt levő hadosztályánál tartózkodék, egész bámulva tekintte reám, a mint kérdém: ki vállalta magára Egyeken az élés-raktár kezelését. Ugyáltszól mintha ilyesmirel tudomása sem volna; mire mondtám, hogy a kormányzó azt írta nekem, miszerint az egész országot kizsákmányolta s az éhség örvényéig vitte, csak hogy az általam 30.000 ember számára oly sürgetően követelt raktárt négy hétre való élelemmel megtölthesse.

Repezky ur vállat vonítván „Nem tudok semmit — folytatá — az ország kizsákmányolásáról“, sőt ellenkezőleg gabna és élelmi szer itt bőséggben találtak.

S ha a kormányzó ur csak 10 napot engedne, biztositanám önt, hogy naponkint minden félbeszakítás nélkül elegendő kenyér, bor, hus és szalonna részletet, szintegy 10,000 lónak szénát és abrakot szolgáltatok, addig a mig ön akarja.

Egy a jelenlevők közül mondtá: még is van valami Egyeken; egy huszárt küldék tehát oda hitteles írásbeli bizonylat megnyerése végett s általa körülményes tudomására jutottam annak, hogy ott mintegy 19,000 adig liszt és zabmennyiség és 67 darab élő ökrök találtak. Tehát egy fél napra élelem!

Ezt rögtön közlém Kossuthal és leveletem a következő szavakkal végezém:

mondja: hogy a multra nézve mindamellett, hogy végtelen számosságokat állított egybe, nem talált tájékozást, a jövőre biztos adatokat, melyekből kell kiindulni. „Mellőzve tehát minden mesterkélt számítás — így folytatá — s nem emelkedve fel a tudományos elméletek magaslatára, melyesről a mindennapi élet csak mindriávtalban mutatkozik, nézük egyszerűen a tényállást úgy, a mint van — az elégré vilagos és tisztá“. Idétem a t. képviselő ur e véleményét azért, mert én is azt hiszem, hogy a tények az eltigadtatlan tények, s nem a pusztá sának jellemzők, — a tényleges állapotot megalapítani képesek, nincs okunk aggodalomra. A pénzügyi bizottság helyesen cselekedett, midőn terheinket részletesen és gondosan előszámítá. Azonban szabad legyen erre is néhány megjegyzést tennem.

En azt hiszem, hogy birunk mindazon tényezőkkel, melyek egy jól rendezett államháztartást megalapítani képesek, nincs okunk aggodalomra. A pénzügyi bizottság helyesen cselekedett, midőn terheinket részletesen és gondosan előszámítá. Azonban szabad legyen erre is néhány megjegyzést tennem.

A pénzügyi bizottság jelentése 41-ik lapján elősorolja összes terheinket, melyek szerinte 1,199 milliót tesznek, de vegyünk kerekszámban 1200 millió frtot osztrák értékben, s ellenébe állítja mindjárt activ követeléseinket 126 millióval, ezek értékét is osztrák értékben tevéen fel; azonkívül elősorolja az ingatlanok értékét, mely a szerelvények és természetmennyekkel együtt az államszámszék számítása szerint 488 milliót tesz a határörvidéki erdőségek nélkül.

Nem lehet mondani, hogy ez kedvező kép lenne azonban nézetem szerint a bizottság nem számított egészen helyesen; több észrevételem van ezen számításra nézve. Az első és lényeges észrevételem: hogy csak azon számítás helyes és azon számításai hasonlat alapos, mely egyenlő factorokkal számít.

Ha az activ vagyont valódi készpénzértékben veszi fel a bizottság, fel kell vennie a passivát azaz a terhet is készpénzértékben, s akkor egészen másképp áll a számítás.

A közös államadóssági járulék fejében kihoz 368,240,000 frt tőkét o. é. és 238 520,000 frtot ezüstben; azonkívül a függő adósság fejében 93,600,000 frtot.

Legelőbb is megjegyzem, hogy számításai hiba csuszott be, midőn 150,000 frt ezüst törlesztési járuléknak tőkétjét vette fel a nominális kölcsön után 3 millióval, miután ez törlesztési járulék, melylyel már 6 éven keresztül kevesedett a 30 milliónyi tartozásunk kamataival s ha 44 év mulva le lesz törlesztve, nemcsak ezen 15,000 frt járulék, de 1,500,000 frttal lejjebb szálland ezüstben fizetendő járulékuak; — ezt rendel az 1867. XV. t. cz. 2. §-a.

De a 93,600,000 forint tételét, mint a függő adóssághelyi részünket sem fogadhatom el, sőt nem találok helyesnek az államadósság ezen részénél

Vonja ön azon egyént, ki az ellenkező alaptalan hirt terjesztette, a legszigorubb felelősségre, mivel én itt pusztá pénzszalánál többet gyantok.

Tisza-Füreden Görgey tábornok azon jelentését voyém, hogy parancsomhoz képest a 16 ágyut el nem küldheti, minthogy ezek jelentékeny részét képezik a kormánytól reabizott hadtestnek. Egy második levelében pedig kérdé: mi okból rendelkezett hadteste Mező-Kő esd és Eger környékére.

Első levelére, — melyben az ágyuk elküldését ellenetzte — parancsom rövid és határozott megújításával feleltem.

Második megkeresésére azt felelém: nem szokásom intézkedéseim okait alattvalóimnak felfejteni, irásban annál kevésbé. Most az egyszer felkérem önt, hogy ma 24-én estére Mező-Kővesden jelenjen meg; ott lesz főhadiszállásom, a továbbiakról ott tájékozhatja magát.

Ezen két levelen kívül Kossuthnak 23-án estéről keltezett s következőleg fogalmazott levelét vevém:

Altábornagy ur!

Tehát még ütközet sincs és ma már 23-ka.

Veszteni kezdem bizalmam igaz ügyünk jó kimenetelére nézve. Az idővesztés megöl minket, A fejeletlenség harapózik, egy kis siker több fejelet hoz, min hetekig tartó szervezkedés.

Örülök, hogy a Görgey seregéveli egyesülés létesült. E részben nem aggódtam, meg valék győződve, hogy Görgey hadteste Schlick hadtestével minden habozás nélkül szembeszállhatott volna, de szerenose, hogy valahára egyesülének, most tehát itt az alkalom a támadásra, és pedig minden idővesztegetés nélkül.

Mondják, hogy Schlick Ungvár felől üthetne ránk. En azt nem hiszem, badar csel lenne tőle, mert ez által Windschgrätz sergétől elszakították s mi még ideje korán a Tiszától rézsutos vonalban elnyuló haderőnek ellentáthatnánk, sőt a Tiszába ugrathatnók vagy az országból kiűzhetnők.

Csak egy megnyert ütközet s akkor minden jól van.

Aggodalommal olvasám, hogy ön engedetlenség felől panaszkodik. Ne tőrje azt semmi esetre, állítsa azt, a ki engedetlen lenni merészkedik, hadi

a 30-as arányt, mint pénzügyminiszter legalább minden hűsümeni tárgyakkal azon arányt tartám helyesnek, mely megegyezik az államadóssági teher megosztásával elfogadottal a monarchiakét része közt, mi ha jól emlékszem, — 22 es egy tört-számot tesz: ez volt mindig az éi állspontom; mellyet a közös nyuzdíjaknál érvényesíttem is. Egyeb-iránt ez a terhet után kamat jelenben nem jár, s szepzethető mőli, mely szerint a tük törlesztése rendkívüli áldozatokat nem fog kívánni.

Hogy megtehetőssük mennyi készpénzben azon terheltes, mely az államadóssági járulék után reánk nehezedik s így helyes arányt hozhassunk az activ vagyont készpénz értéke közt: nem szükség azió feiszámítás, csakis vennünk kell ezen év járadékához aránylag, a mit ér, annyi osztrák értékben és ezüstben kamatozó kötvényt, mely ugyanannyi kamatot hoz.

Már pedig 18,412,000 frt évjáradékot, ideszámítva az ugynevezett törlesztési egy milliót is, a jelen árkelete a coupon-adó levonasávali 4 frt 20 kr rennek teszen 285,747 frtot.

Az ezüstben fizetendő 11,776,000 évjáradék, miután az árkelet szerint 77 frt papirban hoz 4 frt 20 kr ezüst rentet, ez is készpénzben ke-rekszámban 199,070,060 frt.

A kettő együtt 484,817,000 frtot tesz, nem mint a pénzügyi bizottság számítá az ágióval 630,682,000 frtot.

A földterhermentesítési járuléknak értéke is a jelen árfolyam szerint 200 millió készpénzt képvisel.

Mindkét teher megvolt, midőn magunk gazdái lettünk úgy a közös jótállás alatt vállalt államjegyekbeni teher is.

Földterhermentesítési terhünk 1848-ból származik; ez oly áldozat, mely sokszorosan kifizette magát, s nincs senki, a ki sajnálná, hogy szabadá tette a földet, szabadá a munkát, és a népet, s így áldást-hozó volt. (Élénk helyeklés jobbfelől.)

A kész papir pénzben most 484 millióval megváltható teher az ára a békés kiegyenlítésnek, békés uton a monarchia megerősödésével, létünk biztosításával keresztlé vitt kiegyenlítésnek; ez volt ára annak, hogy magunk urai lettünk, saját jólétünkön magunk munkálhatunk. Jőzan politikus, s igaz hazafi ezen áldozatot bizonyára sajnálni nem fogjat s nem ismerék senkit, ki azt merné állítani, hogy bármily más uton valószínű számítás szerint is kedvezőbb eredményt lett volna képes létrehozni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Következnek immár az új terhek: azok összege névbéli érték szerint tesz — legújabb kölcsönt is beleszámítva — 195 milliót.

Azonban mi ezután ma a valódi terheltes? A vasuti kölcsönből épült vasutak már jelenben jövedelmeznek annyit, hogy a kamat és törlesztési évjáradék fedezéséhez csak 1,748,788 frt hozzájárulás igényeltetik.

törvényszék elé; engedetlenség nem egyéb össze- esküvésnél s erre halál van kimondva.

Ha ön erre vonatkozólag nem irhatna semmi megnyugtatót, akkor én személyesen elmenenlek a hadsereghez a nemzet nevében a fejelet meg- erősüeni.

(Az eredeti levél e helyén Dembinsky saját- kezűleg írt következő lelválogosító glosszája találtak:) A magyarok, lengyelek és saját szerenoseit- lenségemre ezen igéretnek hitelt adtam

Dembinsky.

Az ön segédtszije Mollnár, mint az áruló tá- bornok segédtszije az ország bizalmát oljásztotta; s némelyek csodálkoznak azon, hogy ismét bizal- mas állást nyert, holott nem méltó arra, hogy a fő- tábornok közlében tartózkodjék.

Ez tudtom nélkül történt. Távollitsa el őt.

Tudósítását újból elvárja

Kossuth L

kormányzó.

U. i. Épen most veszem azon tudósítást, hogy az ellenség Eperjest és Kassát újból megszáll- lotta.

Kossuth azon hiedelemben volt, hogy az ő ékesszólása indított a támadás megkezdésére.

En már délelőtt elhatároztam volt minden erőt összegyűjteni az ütközetre.

Debreczenben az urak valószínűleg azt hit- ték, hogy az ostrom nem áll egyébből, mint az ágyuk dörgéséből.

Tisza-Füreden Szekulics alezredesnek azon parancsot adám, hogy a közelebbi napon 3400 gyalog és 100 lovast, úgy szintén 9 jól felszerelt ágyut ez utóbbiak közül három 12 fontost Kál felé inditsom utnak úgy, hogy ez erő febr. 26-ára a kitűzött helyre megérkezjék.

Répási tábornokot, kinek 2 gyalog dandará- ból egyik Madarason volt, Tisza-Füredre rendel- tem. Vécsey tábornokot pedig még egyszer figyel- mettettem, hogyha megtámadtatnék, semmi esetre se boesatkozzék komoly ütközetre, hanem rende- sen vonuljon vissza Uj-Szállásra.

Február 24-én éjjel Mező-Kővesdre érkez-

Fölkérem a közlekedési miniszter urat, lenne szíves megmondani, — mert érdekel nemcsak azért mivel akkor pénzügyminiszter voltam, midőn a vasu i kölcsön megkötöttet, hanem érdekel az állam hitele tekintetéből is, hogy a törvény telje- sítessék, — mit jövedelmeznek es mibe kerültek a jelenben jövedelmet hozó és a költségvetésben előirányzott állampapírok. A törvény azt ren- deli, hogy a vasuti kölcsön kamatainak fedezésé- re első vonalban szolgáljak a kiépített vasutak, minélfogva ezen vasutakra első helyen ezen köl- csön évjáradéka bekebelezendő. Kívánlam tudni, hogy körülbelül azon jövedelem, mely az állam- költségveté- ben az állampapírok után elő van irányozva és mely, ha nem csalódom, 3,900,000 frtot tesz, mikép arányul a vasuti kölcsön által tett befekteté- ekhez, és a mennyire hozzávetőleg ki lehetett számítani, mai napig úgy áll a dolog, hogy a már megnyitott s enuél fogva jövedelme- ző vonalokra, de nemcsak magokra ezen vonalokra, hanem reconstructiojukra, továbbá a gépgyárakra, és az üzletszerekre körülbelül 54 1/2 millió fordít- tatott.

Ezen kölcsön folytán sokkal kedvezőbb az állam állapota, mintha a vasutak kamatbizosítás mellett épültek volna, mert mig így a vasutak csak 90 év mulva jutottak volna az állam tulajdo- nába, most az összes teher 50 év alatt törlesztetik és a mennyiben 4 év már elmúlt, az egész 46 év mulva lesz törlesztve.

Mutják ez adatok továbbá, hogy a vasutak bizonyos részei nevezetes forgalmat idéztek elő az országban. Ugyanis 1872-ben, midőn a hatal- mas álfampályának mértföldenkinti bruttó jövedelme volt 157,000 frt, a pest-salgó-tarjáni vo- nalnak mértföldenkinti bruttó-jövedelme 162 ezer 124 forint volt s így az előbbinek jövedel- mét még felül is multa. A déli pálya nem hozott többet, mint mértföldenként 118,000 forintot és a tiszai pálya, a mely oly nevezetes vonala ha- zánkunk, és a mely előbb kamatbizosítást kapott, de most nagy jövedelmet hoz, mértföldenkint átlag 81,000 frtot hozott. A közlekedési ministeri- umból nyert adatok szerint már most föl lehet venni az egész vonalnak Rutkától le Hatvan-Szol- nokig és Miskolcztól Banrévig, tehát az összes hálózatnak mértföldenkinti bruttó-jövedelmét 72,000 frttal a mi a tiszai pályához hasonlítva alig 8000 frtnyi különbözetet mutat. Ennélfogva előrelátható, hogy nem mulik el egy év, két év a nélkül, hogy fedezve ne lenne az összes vasuti kölcsön évjáradéka. Ez esetben ezen teher meg- szűnnék teher lenni, sőt felesleges jövedelmet is hozhatna, s nem 90 év mulva, mint a garantíroz- zott pályáknál, hanem 50 év mulva leendne az állam-pálya és pedig teher nélkül, az állam tulaj- dona. Tehát rövid idő mulva 85 1/2 millió meg- szűnnék teher lenni. A pénzügyi bizottság jelentése szerint a sorsolási kölcsön kamatai fedezésüket találják a rendelkezésére szánt alapokból s így ezen 30 millió sem sulyosodik most ránk. A gömri 6 milliónál is előreláthatólag a pénzügyi bizottmány

tem A következő reggel Görgey — a mint már megbeszéltek volt, eljőve hozzám.

En előtte az összpontosítás célját felfejtettem. Herceg Windschgrätz tabornok, a mint bizalmas tudósítóm által értesültem, a cs. kir. hadsereg zö- mével megindult Pestről. Az ellenségnek Szolnok- kon át való keresztülhatolását és esetleg Debre- czen felé nyomulását minden áron meg akartam akadályozni; ezt az által véltém elérhetőnek, ha Schlick hadtestét tulnyomó erővel megfenyitem és így Windschgrätzet amannak segélyére sietni kényszeritem, ez okból ered az összes hadsereg- nek Eger környékén való koncentrálása azon re- ményben, hogy Windschgrätz és Schlicknek ily módon egyesült hadtesteivel megküzdhesünk.

Görgey úgy látszék legalább külsőleg — fel- világoztó magyarázataimmal meg volt elégedve.

Felszólítam tehát az Egerbe vonulásra, hogy Windschgrätz az által félrevezettetvén, a on tév- hiedelemben essék, mintha összes haderőnk itt volna összpontosítva

Ennek következtében Schulcz dandárának élén, 25-én délelőtti 11 órakor trombita harsogás és lengő zászlók kíséretében Egerbe vonultunk.

A lakosok határalan örömmujongással fo- gadtak. Az utcákon és a tereken kalopot emelve nyomult élénk a nép. Az ablakokból a birto- kosok és az itt székelő kanonokok számos jármű- veijöttek élénk. A főterem a bevonuló csapatok alig tudtak rést törni a föllekesült tömeg közt. „Éljen Dembinsky“ ezen kiáltás ezerszeresen viszhangzott mindentől.

Csak az fájt, hogy Görgeyvel, ki kíséretem- ben kevés távolban lovagolt, senki sem törődött. Körülnéztem s kezet nyujték ezen szavakkal: Tá- bornok ur, nem fog ártani egymás mellett lova- golnunk.

Isten látja, telkemet hogy mindent el akartam hártani, a mi az ő kedélyére kellemetlen befolyást gyako- rolhatott. Különösen azon voltam, hogy azon kel- lemetlen benyomást, melyet rá e hideg fogadtatás Miskolczon történt diadalmas fogadtatással szem- ben tehetett, minden áron eloszlassam.

(Folyt. kov.)

jelentése szerint hasonló eset forog fenn, tehát mint valódi terheltetés az összes 6 évi pénzügyi gazdálkodásunk után marad a 30 és a most felvett 45 millió államkölesön, s miután ezen kölesönök is hasznos beruházásokra fordítottak, melyek idővel ismét jövedelmet fognak adni, azt merem állítani, hogy most sokkal inkább vagyunk érdekesebbek nagyobb hitelre, mint voltunk 1867-ben. Nem mondom, hogy most nagyobb hitelt bírnak, mint ezelőtt pár esztendővel, nem bírnak pedig éppen azon irányban fogva, mely szerint öntudatlanul bár összejárják az ellenzék a lajhántuli pénzhalmakkal, kiknek talán érdekekben áll Magyarországnak pénzügyeit jövőre is gyamságuk alatt tartani, (Élénk mozgás.) hogy ennek a hazának a hitelét mentül lejjebb szállítsák. (Mozgás a baloldalon.) Ha tehát nem vagyunk annyira hitelképesek, mint a mennyire azt megérdemljük, ezt a bajt könnyű orvosolni. Jogosan várhatjuk az orvoslást, ha a törvényhozás terében csak a tényleges állapot és az igazság hangsúlyoztatik, a mi kihat a teremből és a mi talán képes lesz a hazának pénzügyi felől terjesztett bahiedelmeket eloszlatni. Ha továbbá az államháztartásban helyreállítjuk az egyensúlyt, nem kétkedem, hogy az állagalmak és ráfogások elosztatásával annyira hitelképesek, leszünk, mint ezt méltán megérdemljük. Az állam hitelének megállapítása hasonló a magánosok hiteléhez; az állam hitelének megállapítására befolyással vannak mindazon tényezők, melyek a magánosok hitelét biztosítják. És e hitel függ mindazon tényezőktől, melyek a magánosok hitelére nézve irányadók, mert miként a magános hitelére nézve a személyes hitel sokat tesz, ugy az államra nézve is, ha pontosan, lelkiismeretesen teljesíti elvállalt kötelezettségeit. Ezen felül alapja e hitelnek a vagyonnak mérve és a mint magánosoknál az általuk birtokba és ingatlan érték a határozó, ugy az államra nézve határozó mindenek felett az adóképeség, a melynek alapja ismét a vagyonsoradás általános terjedése.

(Folyt. köv.)

26-1873. szám.

Felhívás a nagyérdemű t. cz. közönséghez.

Alóírtak egyetünk nevében teljes tisztelettel hívják fel a n. érd. t. cz. közönség becses figyelmét az iparművelés n. piaci keréskedésére, mely a mellett, hogy az igényeket sok tekintetben kielégíti, s tömeges látogatásnak örvend, nem marad hátra ott sem, hol áldozatkészségével — bár közvetve — a közérdeket előmozdithatja. Így jelenben is a város iránti áldozatkészségének igen szép bizonyítékát nyújtotta, midőn a helybeli önkéntes tüzoltó-egylet javára egész február havi bruttó bevételének 5%-át nemesen felajánlotta. Itt az alkalom, midőn a n. érd. t. cz. közönség saját szükségét jutányos és jó készítményekkel ellátva ki, egyetünknek is tetemes hasznót szerezhet, mit hogy meg is fog tenni, a nevezett keréskedés alkalmoszerű igénybevétele által, arról egyetünk iránt már eddig tanúsított érdeklősége perozig sem enged kétkednünk.

Kolozsvart, jan. 30. 1873.

A kolozsvári önkéntes tüzoltó-egylet parancsnoka
Minorich Károly,
segédtitze
Biró Endre.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, febr. 3-án.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legjutányosabb árban vesz fel bármily alakban hirdetések; s ha kivánságok, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.**

— **Hajnald Lajos** kalocsai érsek ő excellentiája a jogászból rendező bizottságának a „segély egylet“ javára 20 fr. ot küldött. — Együtt megemlítjük, hogy ma este lesz megtartva a minden tekintetben nagyszerűnek ígérkező „jogászból“

— **A vasúttársulatok** közgyűlései magokra fogják vonni az összes közönség figyelmét. A kassa-oderbergi társulat közgyűlésén nevezetes viták várhatók. Ugyanis az építési vállalkozók veszteségei ezen vonalon igen nagyok, s ezen építők a kormányt okolják egy részben veszteségeikért, másrészt pedig az igazgató tanácsától követelnek kártérítést. Az igazgatótanács, állítólag a kormánytól egyetértve, szerződést kötött a vállalkozókkal, mely szerint a társaság a veszteségből négy milliót a részvényesek rovására átvállal. Ezen szerződés ellen a részvényesek fellépni szándékoznak, és pedig hír szerint az igazgató tanács eljárását helytelenítven. A magyar nyugati vasút közgyűlése más szempontból lesz érdekes. Ezen pálya — mely legközelebb fog egész

terjedelmében a forgalomnak átadatni — a múlt évben kezelési költségeit sem fedeztetvén teljesen s könyveit 5000 forint hiánnyal zárván be, egészen államsubventióból él. Helyzetét segítő, a buda-újvárosi nagyvonat előnyös vonalat szerelné megnyerni államgarancia nélkül. Ugyanezen vonalra részre speculál azonban Erlanger is, ki a zimmony-pest-bécsi vonalat szándékozik finanszírozni hasonlóképen államgarancia nélkül. Ne-hogy Erlangernek a buda-újvárosi részre versenytárs akadjon, hír szerint Bócsben a napokban összehívásról több ezer darab nyugati vasutrézsvényt, melyek segítségével reméli, hogy a nyugati pálya közgyűlésén maga ezen vasutársaság nevében kimondatja, hogy az a budai-újvárosi vonalra nem reflectál. Végül megemlítjük, hogy Bontoux a déli vasut igazgatója Pesten hosszasan értekezett Kerkapolyval a déli vasut magyarországi vonalainak eladására és az állam közbejöttével megvétele tárgyában.

— **Iparos bál.** Iparosaink szombati bálja kedélyes és magyaros színezettel birt, hol mindenki a szíves előzékenység s öröm nyilvánulását tapasztalta. — Mint mindig ugy most is népes volt s mindenki jól mulatott. — Egyszerűség és barátság volt jelszava ez ünneplőnek, melyet a tulságos fényűzés mellőzése igazán polgári mulatsággá avatott. — Sok szép hajdon vigan lejté az egyes táncokat, a derék magyar ifjakkal. A tánc 1/2 10 órakor kezdődött s valószínűleg reggeli 7-kor végződött, mert 6 órakor, midőn mi távoztunk, a dárúd még javában folyt. — A rendező bizottság sürgött forgott és jól intézkedett mindenütt. — Derék iparosaink mulatásán jelen voltak mlts. Filip Samuel főispán, ideig. polgármester Medgyesi Tivadar és Kibédi Biásini Domokos urak. A hölgyek dísz koszorújából kiemeljük Biásini urasszonyt, Mihálsi Mimi, Rignát Róza és Akkőszmann Ida kisasszonyokat és másokat, kik a női kellem és szépséget képviselték. A nők béli öltöneyei egyszerűek, de izlésteljesek voltak. — Megemlítjük hogy a táncrendnek egypár darabja sormagyar, körmagyar stb. vissza idézte régi báljainkat emlékünkből, midőn oly örömmel és elragadtatással lejtették e most már — fájdalom, nem igen divó kedves táncokat. — Salamon zenéjét dicsőrelettel emeljük ki s ez egyik tényezője volt a bál sikerének, melyben oly jól mulatánk.

— **A pesti boulevard-munkálatok** a vározi uton már jóformán be lévén fejezve, a közmunkatanács kora tavasszal hozzá fog az országúti boulevard munkálataihoz s azokat tekintettel a forgalom igényeire a szónatéren fogja megkezdni. A munka oly gyorsasággal fog folytatni, hogy 1874-ben teljesen be legyen fejezve.

— **A hitelkönyvek** átalakítására vonatkozólag több lap a következő közleményt hozza: Köztudomású dolog, hogy a hitelkönyvek behozatala után létesült birtok szabályozások folytán a telekkönyvek mindaddig, míg a bekövetkezett birtokváltozásokhoz képest át nem alakítottak, nem felelhetnek meg azon célnak, mely szerint a tulajdonság és így a hitelképességet kimutassák. A telekkönyvek ezen átalakítása a volt megyei törvényszékek által igen eszedelmesen eszközöltetvén, sőt egyes törvényhatóságoknál daczára az igazságügyminiszterium ide ágo számos rendeleteinek, egészen mellőztetvén azon községek száma — melyek a birtok szabályozások folytán alakítandók — az egész országban majdnem 2600-ra szaporodott föl. Hogy ezen nagy munka mielőbb befejeztessék, az igazságügyminiszterium a kir. törvényszékeket ezen hátralelként átvett átalakítások gyors elintőzésére utasította és az egyes törvényszékeket e célra külön munkacsoporttal is ellátta.

— **Közgyűlés.** Egyetemi polgáraink vasárnapi közgyűlésén a bálbizottság számadása főlvizsgálására kiküldött bizottság jelentését olvasta fel Sinai János, mely a rendező bizottság számadását pontosnak és rendben talátnak nyilvánítja. A közgyűlés felmenti tehát a bizottságot a további felelősség alól és jegyzőkönyvileg elismerést szavaz működéséért. — Második tárgyként került a sor: az ors ágyűlési nyomatványok iránt kérvény szerkesztésére Simai J. elnöklele alatt Szász István és Virág Lajos küldettek ki, azone meghagyással, hogy ugy a felső, mint az alsó házhoz szerkesztett és intézendő kérvényeket, a közgyűlés elé terjeszszék. Nem lévén több tárgy, a gyűlés eloszlott.

— **Műkedvelői előadás.** A Hermann Ottó által a Redoutban rendezett előadás általában sikerültnek mondható. Közönség közep számmal jelent meg s élvezettel halgatta a Hermann ur gonddal kidolgozott felolvasását a pókról. A pók mint szereplő a költsézetben igen érdekesen lett illusztrálva, egyes nagy költők műveiből vett részletekkel; azután a pók szövő szervei s testrészeit mutatta be hü rajzokban. Felolvasását élénken megtapsolták, Némethy I. k. a. remekül szavalta el Poe Edgar gyönyörű költeményét a „Holló.“ Vik ol Pólik a szépen éneklé Verdi mélabus, majd enyegő „La Traviata“ nagy románcaát — különösen sikerült az első rész kifejezésteljes mélasága, a közönség tapsokkal halmozta el. Indali Gyula csinosan szavalta a „Wellsi bárdok“ angol költeményét. A dalkör a „gyermek álmai“ cz. férfi 8-st szokott gyakorlottság és könnyűséggel adta elő. Lambert J. zongora művész egy saját szerzemé-

nyű „phantasiát“ játszott hangjegy nélkül, érzés teljesen, művészi bravórral. Nagy hatást idézett elő Scholaster f. dalköri tag által éneklé „Est-harang“. Ezután Papp Miklós jelenté, hogy Hegedűs István betegsége akadályozta a megjelenésben, miert is az általa sikerrel fordított költemény Hory Béla olvasta fel Zajos taps közt lépett elő színházunk kedvence Eichner Anna k. a. szavallá Arany János gyönyörű költeményét a „Családi kör“, mely az egyszerűsaládi őrt naiv gyermekesen de hő érzelemmel és hűen tárja élénk. Utolsóinak működött K. Papp Miklós né asszony, kit szünni nem akaró taps kísért az emelvényre, honnét az „Iskola kerülő“ egy komikus részletét általános tetszés közt énekelte, mi annyira felvillanyozta a közönséget, hogy másodsor ismételtette a dalt. — Az előadás 1/2 1 órakor ért véget.

— **Gamauf Vilmot,** az ord. gazd. egy. Közlönyének t. szerkesztőjét s titkárát a földmiv. ipar és keresk. miniszterium, a bécsi vilákiállítási m. kir. bizottság előterjesztésére — az erdélyi kiállítók érdekeinek képviselőre vilákiállítási inspektorrá nevezte ki. Örülünk ennek, mert jobb választást alig lehetett volna tenni.

— **Déva, január 28.** Erdélyi püspök, Fogarasy Mihály ő nméltósága a dévai római kath. főelemi iskola részére, mely kezdet óta bologár, jelenleg Kapistrán sz. Jánosról címzett tartomány atyának vezetése alatt áll — 200 fr. ot urbéri kötvényekben örökös alapítvány gyanánt oly meghagyással tett, hogy annak évi kamata a szegény gyermekek javára szerzendő taneszközökre fordittassék, — továbbá ugyanezen iskola átalakítására, hogy a kor igényeinek megfelelőhessen, — fordítandó 200 fr. ot nagy kegyesen adományozni méltóztatott.

— **Gizella főhercegnő** apr. 24-ki esküvője alkalmával a nászünnepek során udvari hangverseny is lesz, továbbá diszlocadás az operaházban s a város kivilágítása.

— **A műkedvelők bizottságának közgyűlése** a redout teremben tegnap d. u. Hori Béla indítványára Haray Victor urt elnöknek és Deák Albertet jegyzőnek választá a gyűlés folyamára. Nagy Mór az 5 tagu bizottság javaslatát olvassa fel. A közgyűlés pontról pontra megvitatta s némi módosítással el is fogadja, mint kimondatott a „szövetség“ és még nem „rendes társulat“ részére. Az élénk vitában Moldován G., Hory B., Indaly Gy., Virág L. és Krasznay stb. vettek leginkább részt Elnök erre az ideigl. bizottság megválasztása feletti eszmecserére vett 5 percere a gyűlést megszakítja, ezután közfelfűléssel megválasztattak: fővédnök: Br. Bánffy Dezső, elnök Haray Viktor, titkár: Deák Albert; pénztárnok: Abraham Antal; ellenőrök: Moldován Gergely és Simó Géza; választmányi tagok: Haray Sándor, Hory Béla, Indaly Gyula, Keresztesy Kálmán, Nagy Mór, Nagy János, Szentiványi József, Szvacsina Géza, Trandafir Miklós és Virág Lajos urak lettek. — Művezetőnek nagy lelkesedéssel Egressi Akos választott. Kimondatott a gyűlésen, hogy az első előadásnak célja: Egrossy Gábor sir emlékéhez járulni a jövedelemmel. Hogy pedig a gyűlés jelenlévő tagjai némi erkölcsi kötelezettség alatt álljanak, egy iv készítettet, melyre mindenki sajátkezűleg írta nevét s ez becsületszó gyanánt vétetik: nyomban 27 tagja lett a műkedvelő szövetségnek — A közgyűlés Moldován indítványára Hory Bélának jegyzőkönyvileg szavaz köszönetet eddigi e célban tett munkásságáért; s ezzel szét is oszlak.

— **Színész temetés.** Körösy Kálmán elhunyt és kedvelt comicusunk, szombaton helyeztetett pályafársai által az örök nyugalomra. Temetése egyszerű, de annál népesebb volt; barátai, ismerősei és pályatársai nagy számmal vettek beane részt. Rövid egyházi szertartás és a színházi kar egy éneke után, a színház felé indultunk, hol kis ideig a gyászkoosi megállt és Szentgyörgyi, az elhunyt pályatárs, szép szavakkal tolmácsolta az elhunyt érdemeit, ki ugyszólvá gyermekkorától kezdve már a színészet rögös pályáján haladott; azután az inézetnek mondott köszönetet, mely e betegeskedőről nem feledkezve meg, azt folyton gyámolította. Erre a menet a színház aluli keskeny utcán át középutczára tért s így kísértük a színházi zenekar közreműködése mellett, azt a férfiat a sarkertbe, ki nek bohóságai annyiszor, de annyiszor csalnak örömkönyvetek szeméinkbe. A sárnál Mátrai Béla mondott utolsó „Isten hozzád“—ot az elhunytnak, emelkedett költői beszédben azon fájdalmat fejezte ki, melyet a pályatárs, a jó barát, a szorgalmas férfi elvesztésekor általánosán, kivétel nélkül érzni szoktunk. A kar és zene szomorú hangjai mellett átadtuk a földnek színészetünk e tehetséges napzámosságát, ki 30-évig küzdött a színművészet zászlaja aat fáradhatatlan szorgalommal. — Nyugodjék csendesen!

— **Babérkoszoru.** Színészeink Körösi Kálmán koporsójára egy csinos babérkoszorút helyeztek, melynek fekete szalagaim fehér betűkkel e felirat vala olvasható: Körösy Kálmán, az elhunyt pályatársnak, pályatársai. — E koszoru a koporsóval együtt sirba hantoltatott.

— **Véletlen haláleset** adta elő magát f. évi január 29-én a B.-Hunyad közelében lévő 52-ik számú vasuti őrházban. A baleset követke-

ző: Nevezett őrházban lakó őrnök anyósza kegyérsütéssel foglalatostkodva, a kemenczéből ki huzott izzó széntömegeből egy jó adagot beoytt a lakó szobába, berakta a fűtő kemenczébe, s hogy a meleg a kemencze csövön ki ne mehessen, ennek légzáró szerkezetét ráfordította. Ekkor nyugodtan kimont a tehenet megfejni, de néhány perc múlva leányától, kinek kis csecsemője csak hamar rosszul lett, behivatott. Bemenne a szobába, leült a csecsemőt ölében tartó leánya mellé; néhány perc múlva nagy főfájásról panaszkodik, s nyomban a halál martaléka lett tilve a széken. A házi-gazda féllalóltan négy kézláb mász ki a szobából, a fiatal nő segélyért siet, de későre, mert anyja már nem volt életre hozható. A széngőz, mely nagy mérvben kifejlődött a szabad légtől elzárt szobában megölöte őt. Midőn ezen esetet másnap megkérdeztem az őrtől, ő csak kábultan s többszörösen hozzá intézet kérdésemre tudott felelni. Most azonban néjével együtt veszélyen kívül van. Ezen tragicum is eléggé bizonyítja, mennyire szükséges és nélkülözhetlen a természettan tanítása a népiskolákban.

— **Nyilvános köszönet.** 1866-ban Demjén László kolozsvári könyv- és hangszerkereskedő ur a b.-hunyadi r. kath. egyházat egy 10 változatu, kellemes hangzatu hármóniával látta el, melynek ára csak 300 fr. o. é. volt. A szívet emelő hangzatu, s nevezettidő óta legkisebb hibát sem mutató imolai hangszer eléggé tanúsítja azt, hogy oly egyházakban, melyekben orgonát készítettni nincs elég anyagi tehetség, egy ily hangszer minden hiányt képes pótolni, daczára annak, hogy ára nem nagy a hangszer nagy szerűségéhez mérve. Azért is: kik orgona hiányban szenvednek, a legjobb lelkiismerettel ajánlom Demjén László ur hangszer-raktárát, ki is egy 4—5 változatu orgonát teljesen helyettesítő hármóniumokkal minden időben rendelkezik. Szánthó Mihály r. kath. éneklész és tanító.

— **Bulwer temetése.** Az egykor híres angol regényíró és későbbi lord Bulwer Lytton h. hó 25-én, a westminsteri apátságban tétetett örök nyugalomra. A menet déli 12 órakor indult el az elhunyt londoni lakásáról a következő rendben: Legelől mentek a knebworthi birtok bérloői és munkásai, utánuk jött lord Lytton jószágigazgatója a bárói koronával és házmeistere a Szt-Mihály és Szt-György jelvényeivel. Ezután jött a gyászkoosi, melyet a főgyászolók, köztük Mr. Lytton és neje, Bulwer William, Bulwer ezredes és mások, mindössze tizen követtek. A menet csak ezekből állott. Az elhunyt barátjai az apátságban gyűltek össze, mely zsufolóságig megtelt. A halottat nem a „költők szögleté“—ben, hanem a Sz.-Edmund kápolnában tették le. Közvetlenül mellette van eltemetve Humphrey Bouchier, ki a barneti csatában lette halálát, mely lord Lytton „utolsó báró“—jában van leírva. E kápolnában még el van temetve Waldeby érsek, a „fekete hercege“ bajtársa, és a westminsteri apátságban az irodalom legrégibb képviselőinek egyike.

Nemzeti színház.

Vasárnap, febr. 2-án „Dalos Pista“ eredeti népsz. 3 szakaszban írta Szilgyeti. A jó vasárnapi darab ez uttal sikerülten folyt le s a telt ház különösen jól mulatott Szilágyi (Seraphin) természetes s comicus játéknak, ki napról-napra jobban megkedvelte magát közönségünkkel. Medgyasszai (Rózi) csinos is volt, meg szépen is énekelte; megérdemelte a zajos tapsokat a szó szoros értelmében. Mi Dó kány Róziat illeti, ő talán igen is nagymérvben divatárúsnőnek mutatta be magát, s ugy látszik, hogy egészen megakarta Teréz szerepét azon illetőtől fosztani, melyet szerző némely helyzet és énekek által különben is vesztélyeztet. Zajos taps kísérté énekét és tulmerész mozdulatait. Kis mérsékletet ajánlunk e téren színházunk érdekében. — Berényi (Pista) minden egyéb volt csak nem Dalos Pista vagy legalább olyan, mint milyennek szerző azt megírta. Éneke erőteljes, de a gyakorlatot nélkülözi s ezért ejti el rendesen a népszimű alakjait. — Szentgyörgyi (Gondosi) mint mindig, ugy most sem maradt hátra s nom nagy szerepében meglehetősen működött közre.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 1-ről. 1873 5% metaliques. 67.60 nemzeti kölesön 72.10. 1860-diki államkölesön 104. — Bankrészvénylek 958. Hitelrészvénylek 332.50. London 108.90. Ezüst 107.60 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 867. 1/2 Földtehermentesítést kötvények: Magyar 79. —. Temesi 76.50. Erdélyi 77.25. Horv. Szlavon —.

Felölő szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

A budai sorsházason kihuzott számok: 35, 34, 25, 63, 10. jövő huzás 15 feb. Kőzelebbi huzás Temesvár. Zárás csntörtök délután 3 órakor. B o r z a. m. kir. Lotto irodáj

Hirdetmény.

Melylyel közhirre tétetik, hogy Deesen a vidéki dohány raktárosság (Tabak Dis-trikts-Verlag), melynek évenkénti dohány-áru forgalma 99,354 frot. teszen nyilvános verseny útján, írásbeli ajánlatok be-adása mellett, az arra alkalmasnak talalando vállalkozónak fog átadatni.

A szabályszerűleg kiállított és lepecsé-telt (50 kr.) bélyeggel ellátott írásbeli ajánlat k, legkésőbb 1873 év **február hó 20-án** déli 12 óráig, a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság elnökségéhez benyújtandók.

Továbbá a feltételek ezen m. kir. pénz-ügyigazgatóság kiadó hivatalában, vala-mint a deési m. k. pénzügyorségi bizto-ságnál, a szokott hivatalos órák alatt meg-tekintethők.

Kolozsvárt, 1873 január hó 28-án.
A kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóságtól.

66 } IV. 1873. 708 2-3
20 }

Hirdetmény.

Távirai építési anyagok és anyagszerek szállítása tárgyában.

A m. k. távirai-intézetnek az 1873 ik év folyán végbeendő távirai építkezésekhez ajánlat-útján beszerzendő következő anyagokra és anyagszerekre lesz szüksége:

- 12,000 drb. egyenes tartóvas 9" átmérővel.
- 1400 darab közönséges hajtott tartóvas 9" átmérővel.
- 14,100 drb. oszvaros hajtott tartóvas 9" átmérővel.
- 67,000 drb. közönséges csavar.
- 33,000 drb. fejtű facsavar
- 3000 drb. vasanyag csavar 6" átmérővel.
- 43,000 drb. közönséges porcellán elszige-telő.
- 22,000 drb. kettős harangalaku porcellán elszigetelő.
- 1000 drb. kis porcellán elszigetelő.
- 519 000 db 5 m/m átmérőjű vashuzal.
- 11,000 " 3 m/m "
- 8000 " 2 m/m "
- 850 " forrasztó ón. "
- 12,700 " Gyps.
- 130 drb. csigporsor.

50 drb forrasztó kemence.

120 drb. huzalkötő gámo.

felhivatlak mindazok, kik az elősorolt tárgyak közül egyiknek vagy másiknak, vagy egészben vagy részben való szállítására vállalkozni ki-vánának hogy a kellő bélyeggel ellátott, lepe-csételt írásbeli ajánlataikat, melyekhez az aján-lott tárgy vagy tárgyak saját kézirtenyü és pecséttel ellátott mintáinak mellékelve kell lenni legkésőbb 1873 év **február hó utolsó napjának** déli 12 óráig a földmívelés, ipar-és kereskedelemügyi m. k. ministerium IV. (táv-irai) szakosztályához nyujtsák be

Ajánlkozók tartoznak 5 % bánatpénzt kész-pénzben vagy az árfolyam szerint számitva állampapirokban, vagy biztosítékul elfogadásra képesített vasul elsőbbségi kötvényekben a budapesti m. k. távirai kerületi és erszágos pénztárnál, vagy valamelyik más távirai kerü-let, vagy adóhivatalpénztárnál letenni és a letéti igazolványt az írásbeli ajánlathoz csatolni, azon esetben, ha a bánatpénznek ily módon való letétele nem volna egy könnyen lehetséges, a bánatpénz az írásbeli ajánlathoz is csatolható.

Ezen bánatpénz az ajánlat elfogadása eseté-ben a 10 %-ban megállapított biztosítékösz-szegbe beszámítható.

A benyújtandó ajánlatoknak „Ajánlat távirai építési tárgyak szállítására” czimmal kell ellátva lenni és a borítékra egyszerűsied feljegyzendő a benyújtandó ajánlat minősége és mennyisége.

Az árak általában Pestre vagy Budára a vaspálya indóházhoz vagy Pestre a gőzhajó ki-kötőbe leendő szállítási költségekkel számítan-dók, megeshetik azonban, hogy egyes kisebb részletekre nézve azoknak szállítása más új építendő vonalok közelében fekvő helyre fog kívántatni, mely esetben az erre vonatkozó to-vábbi feltételek az illető szállítási szerződésbe fognak annak kiállításakor felvéteni.

A szállításoknak f. é. **april 15-kével** kell megkezdetni és aránylagos részletekben legfel-jebb f. é. **julius hó 15-ével** teljesen be kell, hogy végezve legyenek.

Oly ajánlatok, melyek a határidő után adat-nak be, vagy melyek mellé a bánatpénz nem csatolattik, ugy szintén azok is, melyek mellett minta nem küldetik be, nem fognak tekintetbe véteni.

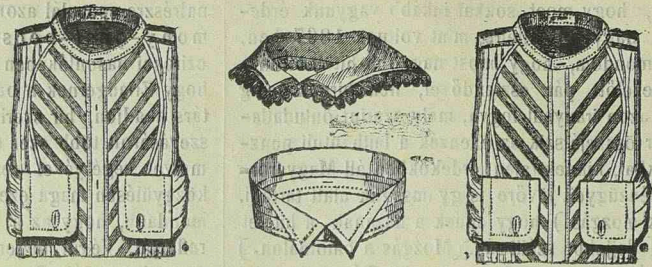
A szállításra kijelölt, fent elősorolt építési tárgyak mintái, a mint azok eddig is a m. k. távirai intézetnél használtattak a rendes hiva-talos árak alatt a m. k. távirai központi rak-tárnál Buda-Pest-n, Józsefváros, Józsefuteza 10 sz. alatt megtekinthetők.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium IV. (távirai) szakosztálya. Buda-Pest, 1873 január hó 22-én.

Első és legnagyobb bécsi es. k. udvari fehérenemü-gyár

(692)

RAKTÁR

képviselet

Teutsch J. B. Segesvárt,

árul nagyban és kicsinyben

legjutányosabb határozott gyári áron:

- Vászon férfi ingeket, „Oxford-uri-ingeek.”
 - Chiffon, vagy angol shirting-ingekek, fehéreket és szinéseket, két gal-lérral vagy anélkül.
 - Férfi-gallérokat és kézelőket, gatyákat.
 - Női fehérenemüeket (ezeknél keretik feladni, hogy a nő szikár, tö-möttebb vagy erősebb természetű-e?)
 - Vászon-nöingeket.
 - Nőiingeket chiffonból, elegáns kiállítással, nagyon ajánlhatók.
 - Női gatyákat, finomak, himzéssel és tűzéssel.
 - Női pongyola-jákklikat, vagy éjjeli felöltőket.
 - Női pipere-köpenyeket.
 - Női gallér-chemisseteket és kézelőket.
 - Női szoknyákat, vállakat, zsebkendőket valódi vászonzból, francia battist, battist-clair, gyapott vagy utánzott battistból, stb.
 - Csecsemő fehérenemüeket
 - Teljes menyasszonyi készleteket, a legegyszerűbbtől a legfino-mabbig, minta szerint, mérték és feladás után a leggyorsabban készítve.
- Levélbeli megrendelések jótállás mellett pontosan teljesíttetnek, s az ált készpénzben lehet beküldeni, vagy a czikkeek megkapásakor utánvét által fi-zetni. Férfi ingek megrendelésénél a nyak bőségének mértéke keretik, centi-meter szerint, azaz a gombiyuktól a gombig.

Az osztrák Industrial-Bank

(ezelőtt Fürst Ede bankháza)

Bécs, Istvánér 1 sz.

November 6-tól kezdve

pénztárjegyeket

bocsát ki

100, 500, 1000, 5000 forintos részle-tekben 5 %, 5 1/2 %, 6 %, 6 1/2 % kamat mellett 8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással.

A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondásnál mindjárt előre felvehetők, s a tőke visszafizetése az osztrák-magyar biro-dalom minden fővárosára utalva yozható.

Az igazgató-tanács.

(Utányomat nem díjaztatik.)

709 2-8

Egy hosszú öl tűzifa csak

15 frt.

682

helyt Kolozsvárt

20-*

Siessen mindenki szükségleteit addig beszerezni, mig ezen fatömegből tart.

Raktár helyiség barátok-kertje sétaterutca. Megrendelések **Keresztesy Pál** tulajdonosnál.

(694)

Eladó telek.

Kolozsvárt a főtértől csekély távol-ságra, a májális (házsongárd) utca 36. házsám alatti 2 magyar hold területű telek, a rajta levő három külön lakház és gazdasági épületekkel együtt szabad kéz-ből örök áron eladó. Értekezhetni a megirt helyen lakó tulajdonossal.

(618)

A testi tisztaság

a leghathatósabb és biztosabb óvszer minden, főként a járvá-nyos betegségek ellen. A min-dennemü kényelemmel ellátott

Diana fürdő

e részben mindenki igényeinek telje-sen megfelel. Fürdőkkel nemcsak csinnal berendezett helyiségben szolgál, hanem fürdőket káddal együtt is szállítat ki a vá-rosra minden időben, s a ki több ily fürdőket óhajt használni, előf-izetés útján a legmérsékel-tebb árban biztosíthatja a pontos kiszolgáltatást. **Gyengékedők-nek** a meghülés veszélyeinek elkerü-lése szempontjából, egy **üveges zárt kocsit** áll rendelkezésükre, mely olcsó árban bármikor haza szállítja.

Kolozsvárt, november hó 1872

A „Diana fürdő” igazgatósága

Hallatlan olcsó árak. Nagy választék.

Fársángi cikkek!

A legcsinosabb legyezők, bouquet tartók, világszerte divatos

acél- és talmi arany-ékszerek,

a melyek csillámlásukban a legvalódibb ékszerrel vetekednek;

mindenféle álarcok,

Füzértáncz (Cottillon) jelvények,

legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök, fopporok és pépek

a nagy árutárlatban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget

Csapó Sándor.

712 1-5

Diszes kirakat.

Valódi cikkek.

hitelbank és zálogkölcsöntársulat

A kolozsvári

elfogad

készpénz betételeket 100 frittól kezdve **pénztárjegyekért**, a melyek után 6% kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pesten is felvehetni az **angol-magyar banknál**. A kamatok 3 havonként fizetettnek.

A bank **kölcsönöket** ad mindenemü értékpapira, arany- és ezüst tár-tyakra s más értékes ingóságokra.

Lezámitól váltókat; vesz értékpapirokat.

Elvállal pénzbehajlásokat váltókra, utalványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frittól kezdve telek-könyvezett bitokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamát 8% illetőleg 6 3/4 %-ot tesz.

Egyszermind jelenjük, hogy az „**első magyar**” általános biztosító társaság (ügynökségének vezetését elvállalván, elfogadunk mindenemü **tűz-, jég-és életbiztosítást.**

az igazgatóság.

(21)